

6.1.1 Sote-uudistuksen ja itsehallintoalueiden muodostamisen tukemista koskevat selvitykset

Koko: 300 000 €

Aikajänne: 3/2016-12/2016

Tietotarpeen kuvaus ja perustelut:

Pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman yksi merkittävimmistä rakennepoliittisista uudistuksista on sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus. Maahan perustetaan 18 itsehallintoaluetta, jotka vastaavat sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisestä alueellaan lukuun ottamatta kolmea, jotka joutuvat järjestämään sosiaali- ja terveyspalvelut jonkun toisen alueen kanssa yhteistyössä. Vastuu sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisestä siirtyy kunnilta kuntayhtymiltä itsehallintoalueille 1.1.2019. Jatkossa Suomen julkinen hallinto järjestetään valtakunnan, itsehallintoalueen ja kunnan tasolla.

Hallitus lisää julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon tuotannon monipuolisuutta. Itsehallintoalue tuottaa tarvittavat sosiaali- ja terveyspalvelut itse tai yhdessä muiden itsehallintoalueiden kanssa tai voi käyttää yksityisen tai kolmannen sektorin palveluita.

Sosiaali- ja terveydenhuollon monikanavaista rahoitusta yksinkertaistetaan ja yksilön valinnanvapautta lisätään. Osana uudistusta säädetään valinnanvapauslainsäädäntö. Valinnanvapaus on jatkossa pääsääntö perustasolla ja soveltuvin osin käytössä erikoistason sosiaali- ja terveyspalveluissa. Monikanavaisen rahoituksen yksinkertaistamista ja valinnanvapautta laajentava lainsäädäntö on tarkoitus saada voimaan 1.1.2019. Valinnanvapauden tarkoituksena on vahvistaa erityisesti perustason palveluita ja turvata nykyistä nopeampi hoitoon pääsy. Asiakkaan valinnan mahdollisuus turvataan yhtenäisillä palveluiden laatuperusteilla ja valintaa tukevalla julkisella tiedolla.

Uudistuksen myötä valtioneuvosto päättää sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämispäätöksestä itsehallintoalueiden esitysten ja niiden kanssa käytävien neuvotteluiden pohjalta. Järjestämispäätöksessä päätetään julkisesta palvelulupauksesta ja strategisista kehittämistavoitteista. Lisäksi valtioneuvosto päättää valtakunnallisten ja alueellisten erityisyksiköiden ja yliopistollisten sairaaloiden ja muiden osaamiskeskusten tehtävistä ja työnjaosta. Valtioneuvosto myös ohjaa laajakantoisia investointeja ja tuotantorakennetta sekä varmistaa valinnanvapauden toteuttamisen. Itsehallintoalueiden yhteistyölle ja tehokkaalle toiminnalle luodaan puitteet yhteen toimivilla tietojärjestelmillä. Lisäksi perustetaan itsehallintoalueiden omistama valtakunnallinen yhteishankintayksikkö ja yhteiset valtakunnalliset tukipalvelut.

Tällä haulla haetaan tutkimusryhmää, -laitosta tai tutkimuskonsortiota, joka kykenee sote-uudistuksen itsehallintoalueiden perustamisen valmisteluorganisaation ohjauksessa selvittämään em. uudistuksiin liittyviä kiireellisiä tehtäviä talvi- ja kevätkaudella 2016. Selvitettäviä asioita voivat olla esimerkiksi uudistukseen liittyvien alustavien hallituksen esitysten vaikutusarviointien täsmentäminen ja uudistuksen toimeenpanon valmisteluun liittyvät selvitykset. Vaikutusarviointeja tarvitaan ennen hallituksen lopullisten esitysten eduskunnalle jättämistä. Valittavan hanketoimijan on – käytettävissä olevan ajan puitteissa – hyödynnettävä myös soveltuvaa kansainvälistä seuranta-, arviointi- ja tutkimustietoa vastaavista sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmän uudistuksista, joita on viime vuosina tehty mm. Tanskassa, Norjassa ja Ruotsissa.

Tutkimuskysymykset voivat liittyä esimerkiksi seuraaviin teemoihin:

- Työterveyshuollon aseman selvittäminen monikanavaisen rahoituksen yksinkertaistamisessa.
- Valinnanvapausmallin yksityiskohtien selvittäminen
- Kiinteistö- ym. omaisuusjärjestelyjen vaikutukset kuntiin ja uusiin itsehallintoalueisiin
- Rahoitusjärjestelmän vaikutusarviointien täsmentäminen
- Uudistuksen vaikutukset henkilöstön asemaan ja henkilöstön palkkaus- ja eläke-etujen järjestelyjen vaikutusten täsmentäminen.
- Itsehallintoalueille siirtyviin muihin tehtäviin liittyvät selvitykset
- Toimeenpanon valmistelua tukevat selvitykset

Tutkimuskysymykset tarkentuvat aluehallinto- ja sote-uudistuksen valmistelun edetessä ja niistä sovitaan ohjausryhmän ja hanketoimijan kesken. Tietotarvekuvausta päivitetään haun aikana, mikäli hallitus tekee linjauksia sote-uudistuksesta.

Tutkimustarjouksessa tulee olla suunnitelma siitä, millaisilla arviointimenetelmillä hakijat aikovat sote-valmisteluun liittyviä tehtäviä selvittää ja toimenpidevaihtoehtojen vaikutuksia arvioida. Lisäksi kunkin tehtävän osalta on tarpeellista kuvata millaiseen tietoperustaan toimenpidevaihtoehtojen mallintaminen perustuu ja vaikuttavuusarviointien osalta, millaisia empiirisiä aineistoja kerätään ja analysoidaan. Hakemukseen pyydetään liittämään tieto yksikköhinnasta kokonaiskustannusmallia käyttäen.

Mahdolliset linkit valtioneuvoston strategioihin ja muuhun selvitys- ja tutkimustoimintaan:

Hallitusohjelma; reformit: sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus ja hallituksen linjaukset itsehallintoalueiden muodostamisesta

Tietotuotannon pääasialliset muodot:

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen säädösvalmistelua ja toimeenpanoa tukevaa tietoa; toimintavaihtoehtojen vertailua, kustannusanalyseja ja politiikkatoimien arviointia.

6.1.2 Mikä mittaristo tukee uusien itsehallintoalueiden strategista ja operatiivista so-
te-johtamista?

Koko: 200 000 €

Aikajänne: Vuoden 2017 loppuun mennessä

Tietotarpeen kuvaus ja perustelut:

Sote-uudistus edellyttää ajantasaista ja läpinäkyvää tietoperustaa palveluiden sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tarpeen arviointia sekä kustannusten, tuottavuuden, laadun ja vaikuttavuuden arviointia ja vertailua varten. Hankkeessa selvitetään eri toimijoiden (kansallinen ohjaus, järjestäjä, toimintayksiköt, asukkaat) tietotarpeet. Hankkeessa kartoitetaan lisäksi nykyiset tietovarannot ja mittarit (mittareiden kehittämisen osalta tarvittaessa myös kansainvälinen vertailu), sekä kartoitetaan tiedon aukkopaikat ja tiedonkeruun ongelmat. Hankkeessa suunnitellaan vaiheet, vastuut ja aikataulu siten että tietoperusta on käytössä 2019 alusta.

Hankkeessa tulee selvittää, mikä mittaristo tukee uusien itsehallintoalueiden strategista ja operatiivista johtamista sekä niiden sote-toimintojen toiminnallista ja resurssiohjausta siten, että mittaristo toimisi samalla itsehallintoalueiden valtuuston ja asukkaiden käytössä toiminnan laatua, tehokkuutta ja vaikuttavuutta arvioitaessa sekä asiakkaiden valinnanvapauden tukena.

- Mitkä ovat eri toimijoiden tietotarpeet sote-uudistuksessa?
- Miten nykyiset tietovarannot ja mittarit vastaavat tietotarpeisiin?
- Mitkä ovat tiedonkeruun aukkopaikat?
- Mitkä ovat tiedonkeruun ja julkaisemisen ratkaistavat haasteet?
- Mikä kokonaisuus parhaiten toimisi mittaristona käsittäen kaikki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelualueet ja ottaa huomioon mahdollisimman laajan palveluintegraation asettamat vaatimukset ja tarpeet johtamista ja ohjausta palvelevalle sekä asukkaiden valinnanvapautta tukevalle informaatiolle?

Mahdolliset linkit valtioneuvoston strategioihin ja muuhun selvitys- ja tutkimustoimintaan:

Reformi: Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus

Tietotuotannon pääasialliset muodot:

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen säädösvalmistelua ja toimeenpanoa tukevaa ennakointitietoa ja taustoitusta (ml. olemassa olevan tiedon meta-analyysit) sekä strategian toimeenpanoa tukevaa tietoa ml. tilannekuva-analyysit.

6.1.3 Mitkä ovat sote-palveluiden ja asiakastietojärjestelmien integraation taloudelliset vaikutukset sekä vaikutukset palvelujen laatuun ja vaikuttavuuteen?

Koko: 100 000 €

Aikajänne: 2016

Tietotarpeen kuvaus ja perustelut:

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa sosiaali- ja terveydenhuolto siirretään kuntaa suurempien itsehallintoalueiden vastuulle. Järjestäjällä on vastuu siitä, että sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut toimivat jatkossa sujuvana palvelukokonaisuutena. Uudistuksessa on keskeistä järjestämisen rakenteiden uudistaminen ja sote-palveluiden laaja-alainen integraatio. Hankkeessa selvitetään järjestämisen, palveluiden sekä potilas- ja asiakastietojen integraation toiminnallisia ja taloudellisia vaikutuksia sekä kansainvälisen kirjallisuuden että kotimaisten kokemusten perusteella. Kirjallisuuteen perustuvan osion on oltava käytettävissä kesäkuussa 2016.

Käynnistettävässä hankkeessa tulee keskittyä siihen, mitkä ovat palveluiden vertikaalisen (perus- ja erityistasojen välisen) ja horisontaalisen (sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelujen) sekä asiakastietojärjestelmien integraation taloudelliset vaikutukset ja vaikutukset palvelujen laatuun ja vaikuttavuuteen.

Tutkimuskysymykset:

- Mitä toiminnallisia ja taloudellisia vaikutuksia on saatu järjestämisen, palveluiden ja tietojärjestelmien integraatiolla kansainvälisen kirjallisuuden perusteella?
- Mitä horisontaalista ja vertikaalista integraatiota on toteutettu Suomessa?
- Mitä toiminnallisia ja taloudellisia vaikutuksia Suomessa on saatu palveluiden ja tietojärjestelmien integraatiolla?
- Mitkä ovat toimivia tapoja edistää palveluiden ja tietojärjestelmien integraatiota?
- Mitä on huomioitava palveluiden ja tietojärjestelmien integraatiossa sote-uudistuksen yhteydessä erityisesti potilaan ja asiakkaan aseman oikeudellisesta näkökulmasta?

Mahdolliset linkit valtioneuvoston strategioihin ja muuhun selvitys- ja tutkimustoimintaan:

Reformi: Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus

Tietotuotannon pääasialliset muodot:

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen säädösvalmistelua ja toimeenpanoa tukevaa strategian toimeenpanoa tukevaa tietoa ml. tilannekuva-analyysit, toimintavaihtoehtojen vertailua sekä kustannusanalyysijä.

6.1.4 Miten sisäistä työnjakoa ja henkilöstön osaamisresurssien käyttöä uudistetaan sosiaali- ja terveydenhuollossa kustannustehokkuuden ja tuottavuuden lisäämiseksi?

Koko: 100 000 €

Aikajänne: Selvityksen tulee olla käytössä 31.12.2017.

Tietotarpeen kuvaus ja perustelut:

Sosiaali- ja terveydenhuollon eri ammattiryhmien työnjaon uudistamisen tavoitteena on saada aikaan säästöjä hillitsemällä työvoimakustannuksia ja nostamalla tuottavuutta. Työnjaon kehittäminen hillitsee työvoimakustannuksia, mikäli eri ammattiryhmien osaamista hyödynnetään täysimääräisesti ja osa tarpeellisten tehtäväsiirtojen tai eläkkeelle siirtymän vuoksi vapautuvista viroista ja toimista hoidetaan alemmilla palkkakustannuksilla. Syksyllä 2015 käynnistetään eri ammattiryhmien työnjaon uudistaminen yhteistyössä STM:n ja sen hallinnonalan asiantuntijoiden, kuntien, Kuntaliiton ja alan työmarkkinaosapuolten sekä korkeakoulujen ja ammattiopistojen verkostojen kanssa. Työnjaon uudistamisen tulosten hyödyntäminen integroituvassa sosiaali- ja terveydenhuollossa edellyttää tarkempaa arviota siitä, millaisia kustannusvaikutuksia toimenpiteillä saadaan aikaan.

Työnjaon uudistamisen pohjaksi hankkeessa kartoitetaan ensin nykyisen henkilöstön koulutustaso ja tehtävänimikkeet sekä henkilöstömäärät eri tehtävissä. Kartoituksessa saatujen tulosten perusteella tehdään vertailu nykyisestä työnjaosta ja mitoituksesta eri kunnissa ja kuntayhtymissä.

Tutkimuskysymykset:

- Minkälaiset työnjaon muutokset tuottavat säästöjä välittömästi vuoteen 2019 mennessä?
- Minkälaiset työjakoon liittyvät tekijät lisäävät kustannustehokkuutta ja tuottavuutta?
- Kuinka henkilöstömenojen säästöt vaikuttavat palvelun saatavuuteen ja laatuun sekä ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen?

Mahdolliset linkit valtioneuvoston strategioihin ja muuhun selvitys- ja tutkimustoimintaan:

Hallitusohjelma: reformit: sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus

Tietotuotannon pääasialliset muodot:

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen säädösvalmistelua ja toimeenpanoa tukevaa ja strategian toimeenpanoa tukevaa tietoa ml. tilannekuva-analyysit sekä toimintavaihtoehtojen vertailua.

6.2.1 Mitkä ovat uuden varhaiskasvatuslain kokonaisvaikutukset?

Koko: 150 000 €

Aikajänne: 2016–2017

Tietotarpeen kuvaus ja perustelut:

Lasten päivähoitoa koskevaan lainsäädäntöön tehtiin muutoksia syksyllä 2015 ja lisää muutoksia on tulossa syksyllä 2016. Hankkeessa on tarkoituksena kerätä tietoa muutosten vaikutuksista kyselytutkimuksen avulla.

Tietotarve perustuu Sivistysvaliokunnan oheiseen lausumaan (29/2014):

Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa uuden varhaiskasvatuslain kokonaisvaikutuksia, vaikutuksia laatuun ja ryhmäkokoihin, ja ryhtyy varhaiskasvatuslain toisen vaiheen uudistamisen yhteydessä toimenpiteisiin laista puuttuvien keskeisten määritelmien täsmentämiseksi, jotta turvataan lasten kokonaisvaltainen hoiva, kasvu ja kehitys. Hallituksen tulee antaa asiasta sivistysvaliokunnalle selvitys vuoden 2017 keväällä.

Tietotarve liittyy myös lasten päivähoitosta annetun asetuksen (239/1973) muutokseen koskien päiväkodin yli 3-vuotiaiden lasten ja kasvattajien välistä suhdelukua sekä varhaiskasvatuslakiin (36/1973, 11 a §) liittyvää subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden muutosta. Uudistukset on ajateltu tulevan voimaan 1.8.2016.

Selvityksessä on toteutettava vaiheisena niin, että:

Vaiheessa 1

A) tehdään nykytilan kartoitus (mm. ryhmäkoot) lain ja asetusta koskevien muutosten voimaantulon vaiheessa

B) kartoitetaan 1.8.2015 voimaan tulleen varhaiskasvatuslain kokonaisvaikutuksia suhteessa nykytilaan.

Selvityksen 1. vaiheen tulee perustua tarkoitusta varten laadittuun varhaiskasvatuksen laadun teoreettiseen jäsennykseen ja tämän jäsennyksen pohjalta nouseviin kokonaisvaltaisiin vaikutuksiin laadun eri aspektien osalta (vuosi 2017).

Vaiheessa 2 selvitetään 1.8.2016 voimaan tulevien edm. asetusmuutoksen (suhdeluku) ja varhaiskasvatuslain (subjektiivinen varhaiskasvatusoikeus) muutoksen vaikutukset. Vaiheeseen 2 kytetään mukaan myös varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen korotuksen vaikutukset.

Tarkoituksena on selvittää seuraavia tutkimuskysymyksiä:

Vaihe 1: (2016-2017):

- Millaiset ovat uuden, 1.8.2015 voimaan tulleen varhaiskasvatuslain kokonaisvaikutukset?
- Mitkä ovat uuden lain vaikutukset varhaiskasvatuksen laatuun?

- Mitkä ovat uuden lain vaikutukset ryhmäkokoihin päiväkodeissa?

Vaihe 2: (2016-2017):

- Mitkä ovat asetusmuutoksen vaikutukset yli 3-vuotiaiden lapsiryhmien suhdeluvun toteutumiseen ja ryhmien muodostamiseen päiväkodeissa?
- Mitä yleisiä vaikutuksia on subjektiivisen oikeuden muutoksilla varhaiskasvatustoimintaan? Miten osa-aikainen varhaiskasvatus on järjestetty? Onko varhaiskasvatuksen kerhotoiminta lisääntynyt?
- Millaisia linjauksia (kriteerejä) kunnissa ja muilla toiminnan järjestäjätahoilla on tehty 20 tuntia laajemman varhaiskasvatusoikeuden saamisesta?
- Mikä vaikutus asiakasmaksujen korottamisella on ollut varhaiskasvatuspalvelun käyttöön ja lasten osallistumiseen varhaiskasvatuksessa?

Mahdolliset linkit valtioneuvoston strategioihin ja muuhun selvitys- ja tutkimustoimintaan:

Kuntien tehtävien karsiminen.

Varhaiskasvatuksen

- suhdeluvun nostaminen yli 3-vuotiaiden osalta päiväkodeissa
- subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden muuttaminen
- asiakasmaksujen korottaminen.

Tietotuotannon pääasialliset muodot:

Selvitys toteutetaan kyselytutkimuksena kunnille ja yksityisille toiminnan järjestäjille huomioiden kaikki varhaiskasvatuksen toimintamuodot. Ryhmäkoon ja suhdelukujen toteutumisen tarkastelun osalta selvitys toteutetaan vain päiväkodeille.

Selvitys sisältää sekä tilannekuva-analyysi/nykytilan analyysi -vaiheen ja lisäksi ex post -vaikutusten arviointia.

6.2.2 Miten sosiaali- ja terveystalvelujen valvontaa ja sen vaikuttavuutta voidaan parantaa ottamalla käyttöön uusia kustannustehokkaampia toimintatapoja?

Koko: 150 000 €

Aikajänne: 12/2016 mennessä

Tietotarpeen kuvaus ja perustelut:

Sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisvalvonnan tavoitteena on edistää oikeusturvan toteutumista ja palvelujen laatua. Suomessa valvontaa toteutetaan sekä keskus- että aluehallintotasoilla (laki sosiaali- ja terveystalan lupa- ja valvontavirastosta, Valvira, 669/2008 ja laki aluehallintovirastoista, 896/2009). Nykyinen organisaatiovalvonnan malli ei kaikilta osin ole enää paras mahdollinen, kun sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaympäristö ja sääntelykulttuuri muuttuvat. Valvonnan tulisi entistä enemmän painottua jälkikäteisvalvonnan ja sanktioinnin sijasta ehkäisevään vuorovaikutukselliseen toimintaan, jossa arvioidaan toiminnan kokonaisuutta erityisesti asiakkaan saaman lopputuloksen kannalta. Omavalvonnan roolia palvelujen laadun ja sisällön ensisijaisena varmistajana on vahvistettava.

Samanaikaisesti valvonnan resurssit niukenevat. Siksi on tarpeellista kehittää valvontamallia ja valvonnan menetelmiä siten, että perustana on valvottavien oma toiminta. Erityisen tärkeää on eri lähteistä (valvontaviranomaisilta, palveluja järjestäviltä tahoilta ja palveluja tuottavilta tahoilta) saatavien tietojen analyysi valvonnan tarpeen (riskinarviointi) ja vaikuttavuuden arvioimiseksi. Tämä tukee siirtymistä ennakoivaan valvontaan ja voimavarojen oikeaa kohdentamista.

Käynnistettävässä selvityksessä suomalaisen valvontamallin ja valvonnan organisoimisen kehittämiseksi tulee hankkeen alussa kerätä ja hyödyntää saatavissa olevaa kansainvälistä seuranta-, arviointi- ja tutkimustietoa valvontajärjestelmien ja mallien kehittämisestä. Erityisesti muista Pohjoismaista mm. Ruotsista ja Tanskasta, joissa on valvontajärjestelmiä tai koko sosiaali- ja terveystalvelujen organisoitumista uudistettu viime vuosina, sekä Hollannista ja Englannista on saatavissa hyödyllistä tietoa mallin kehittämisen tueksi. Valmiita yhteistyörakenteita on jo olemassa, mitä voidaan tässä työssä hyödyntää (mm. EPSO, www.valvira.fi).

Hankkeessa huomioidaan tuleva sosiaali- ja terveystalvelujen rakenneuudistus sekä sosiaali- ja terveystalvelujen integraatio ja sen merkitys erityisesti asiakkaan näkökulmasta.

Hankkeen tavoitteena on tehdä kehikko jolla arvioidaan a) valvontamenetelmien vaikuttavuutta b) kehittää menetelmiä riskiperusteiseen arviointiin siirtymiseksi. Järjestelmällisesti kerättäviin tietoihin perustuvalla systemaattisella riskinarviointilla pyritään erityisesti ennakoivalvonnan laajentamiseen ja tehostamiseen sekä reaktiivisen valvontatarpeen ml. kanteluiden vähentämiseen. Onnistuneella riskinarviointilla voidaan ennakoida ja kohdentaa valvovien viranomaisten työtä ja samalla tuottaa tärkeää tietoa valvonnan vaikuttavuudesta, mukaan lukien omavalvonnan vaikuttavuus.

Tutkimuskysymykset:

- Miten nykyinen valvontajärjestelmä toimii?
- Millainen järjestelmä olisi vaikuttava ja tehokas ja millaisin keinoin siihen päästäisiin?
- Miten valvonnan vaikuttavuutta voidaan arvioida ja seurata?

- Millainen on riskinarviointiin perustuva valvonnan malli ja valvonnan menetelmät sekä miten luodaan edellytykset niiden nopealle käyttöönotolle?
- Miten valvontamallissa huomioidaan sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistus ja alueiden yhteistyö?
- Miten valvontamallissa huomioidaan sosiaali- ja terveyspalvelujen integraatio erityisesti asiakkaan näkökulmasta?
- Mitä tietoa tarvitaan ja miten palvelujen laadusta kertovia indikaattoreita/mittareita ja muita arvioinnin työkaluja voidaan kehittää niin, että ne palvelevat sekä omavalvontaa ja palveluntuottajan omaa laadun kehittämistyötä että viranomaisvalvontaa?

Mahdolliset linkit valtioneuvoston strategioihin ja muuhun selvitys- ja tutkimustoimintaan:

Liittyy hallitusohjelman linjauksiin:

Säädösten sujuvoittaminen ja normien purku, jossa palvelujen tuottamisen menetelmiä, resursseja ja prosesseja koskevat yksityiskohtaiset säännökset ja suositukset pitkälti kumotaan.

Tarvittaessa palveluja ohjataan sektori- ja palvelukohtaisen ohjauksen sijaista yleislailla ja samalla yksityiskohtaisesta ohjauksesta siirrytään suurpiirteisempään ohjaukseen.

Aiemmasta palveluprosessiin ja resursseihin kohdistuvien velvoitteiden sääntelystä ja valvonnasta siirrytään ohjaamaan ja valvomaan palvelutoiminnan tuloksia.

Paikallista vastuunottoa, harkintaa ja päätöksentekoa lisätään ja omavalvontaa vahvistetaan.

Tietotuotannon pääasialliset muodot:

Strategian toimeenpanoa tukevaa tietoa ml. tilannekuva-analyysit sekä toimintavaihtoehtojen vertailu.

6.4.1 Miten ELY-keskusten ja TE-toimistojen palveluiden asiakaslähtöisyys, kustannustehokkuus ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus huomioidaan kaavaillussa aluehallintouudistuksessa?

Koko: 150 000 €

Aikajänne: 3/2016–6/2017. Aikataulu voi tarkentua uudistuksen edetessä.

Tietotarpeen kuvaus ja perustelut:

Hankkeen tehtävänä on tukea hallitusohjelmassa todetun aluehallinnon uudistuksen valmistelua ja toimeenpanoa. Hankkeen tarkoituksena on tuottaa tutkimuksellista tietoa uudistuksen ennakoituista vaikutuksista erityisesti ELY-keskuksien ja TE-toimistojen tehtävien asiakaslähtöisyyteen (palveluajattelu) sekä tehtävien kustannustehokkaaseen ja yhteiskunnallisesti vaikuttavaan hoitamiseen. Hankkeessa selvitetään sitä, millaisia seurannaisvaikutuksia marraskuun alussa 2015 päätettävällä itsehallintoalueiden aluejaolla on tehtävien uudelleen organisoinnille.

Aluehallintouudistuksen kohteena ovat organisointimallit sekä tehtävänjako perustettavien itsehallintoalueiden, valtion keskus- ja aluehallinnon sekä kuntien välillä. Aluehallinnon muutoksen seurauksena nykyistä aluekehittämisjärjestelmää, mukaan lukien aluekehittämisen kannalta merkittävien rakennerahastojen hallinnointi, on kokonaisuutena tarkasteltava uudelleen. Hankkeessa tulee soveltuvin osin selvittää vaihtoehtoja aluekehittämisjärjestelmän uudistamiseksi ja kuinka aluekehittämisen tehtävien hoito vaikuttaa niiden kustannustehokkaaseen ja vaikuttavaan toteuttamiseen. Hankkeessa tulee myös tarkastella rakennerahastojen hallinnointitehtävien organisoimisen vaihtoehtoja aluejako huomioiden sekä selvittää uudelleen organisoimisen vaikutuksia.

Hallitusohjelmassa on monia kärkihankkeita ja linjauksia, joilla on vaikutuksia aluehallintouudistuksen toteutukselle. Hankkeessa on tärkeää tarkastella myös näitä uudistuksen toteutukseen liittyviä riippuvuuksia ja reunaehtoja. Erityisesti julkisten palveluiden digitalisointi tulee olemaan olennainen osa aluehallintouudistuksen vaikuttavaa toteutusta, koska myös aluehallinnon ja aluekehittämisen palvelut tulee järjestää lähtökohtaisesti digitaalisin keinoin. Digitalisaation ohella muita tässä vaiheessa tunnistettuja riippuvuuksia ovat ainakin hallitusohjelman keskushallintouudistusta, kuntauudistusta sekä TE-palveluiden kehittämistä koskevat linjaukset.

Hanke antaa arviointi- ja tutkimustietoon perustuvia välineitä aluehallintouudistuksen toteutukseen edellä mainittuihin teemoihin liittyen ja edistää täten omalta osaltaan uudistuksen onnistunutta lopputulosta eli uuden aluehallinnon asiakkaiden näkökulmasta toimivaa ja vaikuttavaa tulevaisuuden aluehallintoa ja aluekehittämisjärjestelmää.

Mahdolliset linkit valtioneuvoston strategioihin ja muuhun selvitys- ja tutkimustoimintaan:

Reformi: Aluehallinnon uudistaminen

Tietotuotannon pääasialliset muodot:

Ennakointitietoa ja taustoitusta sekä uudistuksen toimeenpanoa tukevaa tietoa